

MERDEKA & BERSIAP

Toneelspel in drie bedrijven door

TON A.J. RAPP VON HARENBERG

Componist

Albert Jan Zeijlemaker

Voor mijn Margot en Trystan
Voor altijd mijn nummers 1

Tambaksari Soerabaja 1948

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.

Tel: 072 - 5 11 24 07

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: MERDEKA & BERSIAP gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: TON A.J. RAPP VON HARENBERG en componist Albert Jan Zeijlemaker te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

© 2024 Anco Entertainment bv - Toneeluitgeverij Vink bv

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (YouTube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau I.B.V.A. HOLLAND bv

Postbus 363

1800 AJ Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal 15 tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart (tevens bewijs van aankoop), met uw gegevens, naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste drie weken voor de eerste opvoering in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste drie weken voor de eerste opvoering in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten.

E-mail: rechten@toneelfonds.be. Telefoon: (03)3.66.44.00.

Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

PERSONEN: (voor een vol toneel)

Aantal dames: 6

Puck - Komt uit de inlandse adel. Noblesse oublige.

Ceciel von Harenberg - Grote gevoelige rol

Agaath - Zus van Edmund. Trouwt met Jan de Jong

Treesje - Vrouw die bij de Pabrik Gula woont. Oma

Ilse - Kleine rol, secretaresse

Meitie - Kleine rol

Aantal heren: 6 grote en 7 kleine (dubbel) rollen

Bram - Hoofdrol. Directeur van de Pabrik Gula. Statige man

Edouard - Jurist. Moet veel tekst kunnen opnemen.

Jong - Vader van Baasje/Edmund, Dubbelrol voor Bram

Edmund - Grote dragende rol. Alter ego van de auteur

David - Kleine rol

Sjors - Kleine rol

Lodie - Minder Kleine rol

Pim - Kleine rol

Tjalie - Kleine rol

Ibrahim - Leider Pemudas. Een ontwikkelde Javaan uit de Kampong. Werkloos. Dubbelrol Tjalie of Pim

Nouval(a) - Activistische vrijheidsstrijd(st)er. Probeert bij Ibrahim de poten onder zijn stoel door te zagen. Wil hogerop. Dubbelrol Sjors

Baasje - Jonge Edmund (Helmonds accent)

Barry - Plaaggeest van Baasje (Helmonds accent)

Voice-over - Goed verstaanbaar en gedragen. Presentie +++

Souffleur - Goede samenwerking met regisseur. Presentie +++

Rollenkennis noodzakelijk

Verder:

Afscheidslied (muziek van Albert Jan Zeijlemakers Alkmaar)

Vreemde woordenlijst (bij dit script aanwezig)

Gamelan/Angklung (via vereniging Amsterdam zuidoost, A'veen)

Kleding, runcings, rood witte vlag, mannen sarong, kepie, tuniek

Kroepoek om uit te delen aan het publiek door Baasje (Trystan)

Muziek: Madame Butterfly en Begawan Solo, Lou Bandy

Ooglapje voor opa Goldman

U dient bij uw zaaleigenaar te informeren of de muziekrechten in een totaalcontract worden voldaan. Is dit niet het geval dan dient U contact op te nemen met: BUMA/STEMRA

BEGRIPPENLIJST*:

Bersiap: in Nederland gehanteerde term voor de periode tussen oktober 1945 en begin 1946, waarin Indonesische strijdgroepen willen verhinderen dat NL de macht in Indië terugkrijgt. Het geweld leidt tot vele slachtoffers en is gericht op Nederlanders, Indo's en Nederlandsgezinde burgers die geen bescherming genieten. Zo'n 46.000 van hen worden geïnterneerd in zogenoemde Republikeinse kampen.

Repatrianten: Eerste golf repatrianten naar Nederland: oorlogsevacués, weduwen en wezen en verlofgangers. In totaal vertrekken er in deze golf 100.000 personen. Sommigen voorgoed, anderen keren terug na een korte verlof- en herstelperiode.

Periode 1945 – 1949: Koloniale, dekolonisatie- of onafhankelijkheidsoorlog. De Republiek Indonesië strijdt voor behoud van haar onafhankelijkheid. Nederland wil dat niet accepteren. De oorlog duurt ruim vier jaar en eist veel slachtoffers; 5.000 militairen, 10 tot 20.000 burgers aan Nederlandse zijde en ongeveer 100.000 Indonesische doden

25 maart 1947: In het Akkoord van Linggadjati erkent Nederland het bestaan van de Republiek Indonesië op Java en Sumatra. De Republiek Indonesië zegt toe mee te werken aan de vorming van een federaal Indonesië en een Nederlands-Indonesische Unie.

23 augustus – 2 november 1949: Tijdens de Rondetafelconferentie in Den Haag vinden onderhandelingen plaats tussen Nederland, de Republiek Indonesië en de vertegenwoordiging van de verschillende deelstaten die Nederland in de Indonesische archipel heeft gecreëerd. Afgesproken wordt dat Nederland de soevereiniteit zal overdragen aan de Verenigde Staten van Indonesië.

PKI: Partai Komunis Indonesia

*Uit ONS LAND – van het Indisch Herinneringscentrum en het Moluks Historisch Museum gevestigd in Museum Sophiahof, Den Haag (2022)

EERSTE BEDRIJF

Rekwisieten:

Oude grammofoon met toeter en draaizwengel*
Thee- en borreltafel, Garoeda beeld (Jember)
Varenpalmen en ventilatoren*
Kostuums en witte kledij, vlinderdassen
Bling bling, Pronken, Small talk
Waaiers en pajongs voor de dames
De haren opgerold vanuit de nek en vastgezet met haarspelden

Baboes en djongos (personeel in de huishouding en tuinman)

Communicatie eisen:

Goed gearticuleerd spreken, niet te snel.
Opsnoeven en hoofd naar achteren houden. Sombong (verwaand).
Bij de Javanen speelt gezichtsverlies een grote rol. Niet te snel praten. Zingend bijna.

(Toeschouwers de tijd geven alles in zich op te nemen)

DAVID: Hebben jullie het al gehoord?

PUCK: Wat hebben wij gehoord? Ajoh, vertel...

DAVID: De familie van opa Goldmann, onze jager (*ooglapje*) uit de koffietuinen, vertrekt uit 's-Gravenhage naar Canada. Joden zijn niet meer zo welkom. Zijn huis en betrekking komen vrij. Opa Goldman schijnt de zwarte panters en de luaks, een soort inheemse wezel, in de koffietuinen beu te zijn.

De civetkatten zorgen met hun uitwerpselen van de heerlijke bessen voor de beroemde witte koffie. Daarna wordt het verhit. Een delicatessen !

PUCK: Dah Allah. Ach jeetje! Hoe moet dat dan verder in Tretes. Vertrekt hij eerst naar Holland? Adoeh, ik zal hem missen!

MEITIE: Je bedoelt zijn *pait* (*oude jenever*) en de sherry. Misschien kan iemand zijn spuit overnemen. Met een dubbelloops jachtgeweer kun je toch goed overweg. Of je solliciteert meteen op de vacature die ontstaat als jager op de zwarte panters. De Luak (*civetkat*) koffie ligt voor het oprapen.

SJORS: Je brengt me op een idee, meis. Kom je dan bij mij wonen in de bergen bij Tretes. Daar is het niet zo warm als hier. Het hele jaar rijpe koffiebonen zelf plukken en branden of Luak koffie gratis drinken. Enak sekali itu. Dat is zooo lekker. Je kan daar de hele dag *anstiel* zijn.

PIM: Ik zal onze planter Jan de Jong voor de vacature vragen. De Jong heeft de Landbouwschool in Deventer gedaan. Hij heeft de nodige papieren voor Land- en Bosbouw. Uitstekend ervoor geschikt.

TJALIE: En ...hij spreekt Nederlands, Bahasa, Soedanees en vloeiend Javaans.

AGAATH: Baik baik. Erg goed. Hij heeft zich pas verloofd met de dochter van Tante Toetoe. Zo krijgen ze een mooi huis in de bergen. (*blij, gunnend*) Rejeki deze. Veel geluk. Tenminste, ik hoop het voor hen.

(Muziek opzetten door Puck.

De Diva zingt uit volle borst de gevoelige aria, Un bel di Vedremo uit de Madame Butterfly. De dames waaien zich stoïcijns de koelte van de klamme lucht toe met hun kipas (waaier) in de

kamer en deppen onderwijl de zweetdruppels van hun gelaat met hun geborduurde zakdoekjes)

(EVEN STILTE LATEN VALLEN)

(de stilte na de aria wordt door Puck gevuld met een vrolijk lied van Lou Bandy. (ZOEK DE ZON OP)

(het lijkt stilte voor de regentijd en van de banjirs)

(en dan...Plotseling hoort het gezelschap de luide stem van Lodie)

LODIE: *(stormt de kamer binnen met grote ogen, opgewonden en buiten adem... Hij wijst naar buiten...)*

Ze komen eraan. Ze hebben van die scherpe puntige runcings bij zich. Ze wijzen woedend naar iedereen met hun bamboe spiesen.

Ze schijnen bij familie Appel de boel kort en klein te hebben geslagen. Ze hebben mevrouw Appel meegesleurd. Haar kleren zijn van haar lijf gescheurd. Nu loopt ze in haar kotang (BH) en haar onderbroek terwijl die gladakkers lachend toekijken. Kassian. Ze gaan naar de bekende adressen van Indo's en Hollanders toe. Dadelijk vallen er nog slachtoffers. De baboes en djongos hebben ze weggejaagd...

PUCK: Luitjes, ajoh jullie moeten pulang. Direct naar huis. Het is wel gevaarlijk om *djalan djalan*. *(langzaam te lopen. Te slenteren)* Dus vlug naar huis, ja. Hati hati. Maar wees voorzichtig.

VOICE-OVER: Haastig staat de visite op. In de haast sneuvelen een paar glazen. Stoelen vallen om. Er ontstaat geroezemoes: Pas op. Snel, ze komen eraan. Hati hati. Voorzichtig.

Buiten is het geschreeuw en gevloek hoorbaar. Een op drift geraakte bende jonge woeste mannen. Opgestookt door Soekarno's tirade over de stelende westerlingen doet de rest. Kreten als: Dood aan de Blanda's en Indo's. Binatangs. Beesten zijn ze. Mati Mati. Dood. Dood ! schreeuwt de meute met hun bamboe runcings bewapend.

AGAATH en PUCK: Doe wat! Ik ben doodsbang.

MEITIE: En ik ben bunting. *(al 3 maanden zwanger. Ze is bang en beschermt haar buik)*

DE MANNEN: *(in koor)* Ook dat nog!!

VOICE-OVER: Er wordt op de deur gebonsd. Nee, dit keer geen Sinterklaas maar gespuis met veel geraas. *(korte pauze laten*

vallen) Er wordt aan de deur getrokken. (*klapperende deur*) De dames sluipen via het raam naar de waranda. En smeren hem!

AGAATH: Ajoh, snel weg wezen hier. Smeer hem weg. Vlug, snel...

VOICE-OVER: De deur begeeft het onder het getrek. Een glazen paneel wordt ingeslagen. De troep briesende Pemas stormt binnen. De runcings met de hun rood witte vlag als slag- en stootwapens. Ze hebben zelfs houten namaak geweren bij zich. Ze zingen luidkeels het Indonesisch Volkslied:

Indonesia, tanah airku
Tanah tumpah darahku
Indonesia, tanah airku...

IBRAHIM: (*hij steekt zijn hand omhoog, ze stoppen met zingen...*)
(*hij stelt een vraag*) Bisakah bicara Jawa? (*Spreekt een van jullie Javaans?*) (*vraagt hij op ongeduldige toon*) Siapa? (*wie?*)

EDMUND: (*stapt naar voren. Zegt hij op rustige toon*) Saya (*ik*) nama saya Edmund (*ik heet Edmund*).
Saya tinggal dalam rumah putih nomor sembilan. Dekat jembatan dan Kampong (*ik woon in het witte huis nr. 9 aan de overkant bij de brug bij de Kampong*).

IBRAHIM: Nama saya Ibrahim. (*Mijn naam is Ibrahim.*)

(*ondertussen fluisterde een Pemuda hem (half hoorbaar) iets in het oor. Hij keek Edmund indringend aan*)
(*vroeg hij kortaf*) Mau bicara Blanda? (*Wil je liever Nederlands praten?*)

EDMUND: (*rekening houdend met de explosieve situatie*) Graag als je het goed vindt...

IBRAHIM: Dus... jij bent de zoon van Ibu Von Harenberg. Klopt dat?

Ibu Toeke geniet veel respect in de kampong. Zij helpt vaak de *doekoen wanita* bij bevallingen. Wij zijn blij met haar hulp aan de inheemse vrouwelijke arts.

EDMUND: Ja, ik ben haar zoon. Mijn moeder wordt soms 's nachts geroepen bij een bevalling. Ik hoor voetstappen op het grindpad en een damesstem roepen: "Ibu, Ibu, kom, kom. Nonya dari kepala Kampong krijgt een kind." (*De vrouw van het dorps hoofd krijgt een kind.*) De *doekoen wanita* vraagt of u komt. Lekas. Lekas. (*snel snel*) Ajoh...

Sekarang kita takut anak ketjil sudah mati. *(Wij zijn bang dat het kindje dood geboren wordt.)*

Dan kleepte Ma zich snel aan en ging mee met haar.

Na de geboorte kwam ze overladen met cadeaus en gevlochten eetmandjes met allerlei lekkere hapjes in een slendang *(draagdoek voor kinderen)* thuis. *(kleine pauze)*

Maar soms duurde de bevalling lang. Ze zag er dan moe uit alsof ze zelf een kind had gebaard.

Dan kraaiden de jago's. *(de hanen uit de Kampong)* bij het krieken van de dag haar met hun hanengekraai, naar huis.

IBRAHIM: Waarom ben je hier in de pasoeroean *(hoofdgebouw)* in deze officiële kleding?

EDMUND: Het is Minggu. *(zondag)* Wij doen dan onze nette kleding aan, omdat we naar de kerk gaan en daarna naar de kumpulan of visite.

IBRAHIM: Net als wij naar de moskee gaan. Wassen jullie ook je voeten en het gezicht?

EDMUND: Nee dat doen we niet bij de kerk maar thuis. *Kita seorang yang jorok/kotor. (Wij zijn viezeriken)* Hahaha.

IBRAHIM: *(geïrriteerd. Ineens dreigend serieuze stem)* Weet je waarom wij hier voor jullie staan? Omdat wij gloeiend kwaad zijn op Blanda's, Indo's, Chinezen, en nog meer.

Jullie hebben ons eeuwen uitgebuit. *Sekarang kita mau minta kembali. (Nu eisen we alles terug. Dreigend!!)* En als het moet met geweld.

NOUVAL: *(opeens nam een andere Pemuda het woord)* Bung. *(broer, zei hij tot Ibrahim)* Ia musuh. *(Hij is de vijand.)* Zijn ouders en voorouders hebben onze ouders en voorouders uitgeknepen en slecht behandeld. Ze hebben ons land leeggeroofd. Waarom praat je zo met hem? Hij moet worden gepukul. *(keihard afgeranseld)* We moeten het hele huis kort en klein slaan. *(luid schreeuwend)* Merdeka!! *(Vrijheid!!)*

TROEP: Merdeka, Merdeka !!!

(Edmund bleef naar Ibrahim kijken. Edmund negeert Nouval. De activistische Nouval kwam dreigend voor Edmund staan. Hij dreigde hem met de runcing te slaan)

IBRAHIM: *(sussend)* Bung... Zijn moeder heeft onze moeders geholpen toen wij werden geboren. Laten we haar eren door dat niet te vergeten. Jangan lupa. *(nooit vergeten)*

(met runcing wijzend) Edmund en de andere Blanda's hebben veel geluk vandaag. Rejeki deze. *(hij heeft geluk)* Inshalah...

Onze vaders en broeders verdienen hun brood bij de Pabrik Gula, de suikerfabriek. Wij moeten afwegen wat we het beste kunnen doen.

(heel dreigend) Hun om zeep brengen, de boel in brand steken of hun vrouwen pijn doen.

Buiten was tumult ontstaan. Personeel van de suikerfabriek stond met geweren klaar om hun mensen binnen te ontzetten.

Ik ransel die gladakkers in elkaar. Tuig van Laban. Ik weet wie ze zijn, uit welke Kampong ze komen.

(tumult maken door andere actrices/acteurs)

EDMUND: *(angstig voor escalatie)* Mag ik even naar buiten mijn mensen geruststellen? Sta je mij dat toe, vroeg hij beurtelings aan Ibrahim en de boze Nouval.

(ze keken naar buiten door de ramen) "Ik wil bloed vergieten voorkomen En"

(Ibrahim knikte naar Edmund)

VOICE-OVER: Nouval deed alsof hij Oost-Indisch doof was. Edmund rende naar buiten om de gemoederen te bedaren.

EDMUND: Ajoh, vrienden ga naar huis. Dadelijk slaat de vlam in de pan. Ajoh, pulang maar...

(bij terugkeer van buiten. Ibrahim erkennend als de baas)

"Terima kasih banjak bung". *(hartelijk dank)*

"Willen jullie air putih *(kraanwater)* drinken?"

IBRAHIM: Nee dank je.

KORTE STILTE/PAUZE

NOUVAL: Ajoh, we gaan verder. De Revolusi moet verder gaan. Lekas. *(snel)*

Merdeka dan Bersiap schreeuwden ze toen ze vertrokken. *(een vaas sneuvelde door een runcing. Glasscherven op de vloer... Ze zingen bij hun vertrek het Indonesisch volkslied)*

Indonesia, tanah airku *(Indonesia, mijn thuisland)*

Tanah tumpah darahku *(mijn geboortegrond)*

Indonesia, tanah airku

VOICE-OVER: *(langzaam oplezen)*

De achterblijvers keken elkaar verschrikt aan. Ze beseften dat ze door het oog van de naald waren gekropen. Het had levens kunnen kosten.

Men besloot zo snel mogelijk naar huis te gaan. Een immense angst bekreop ze dat het bij hen thuis weleens slecht zou kunnen zijn afgelopen.

(Iedereen m.u.v. Bram en Edmund druipt af...)

BRAM: *(kijkt Edmund aan. Hij is geheel sprakeloos. En tegelijkertijd klappertandt hij van angst. Hortend en stotend pratend)*

(angst tonen) Waar is mijn Puck naar toe? Ik pis in mijn broek.

(Grijpt naar zijn kruis. Met horten en stoten spreken) Zo bang hebben ze me gemaakt, terwijl ik 't Jappenkamp heb overleefd. Peloppers!! Schuim der aarde.

Het lijkt wel op een drijfjacht voor tjelengs *(wilde varkens)*.

(naar Edmund toe) Schenk me een dubbele borrel in. Alles is goed. Ik heb het nu nodig. Grrrrrrrrrr!

EDMUND: *(terwijl hij een borrel inschenkt)* Ik ben benieuwd wat voor bloedbad dit op Java heeft opgeleverd. Ik vrees het ergste. En nu maar weer doen alsof er niets is gebeurd. *(kleine pauze)* Ik zie die rotkop van Nouval nog steeds voor me. De agressie knalde ervan af.

Zou hij ooit een nare ervaring hebben gehad met een Indo of een koloniaal? Ik vermoed van wel. Zag je die witte spuugplekken in zijn mondhoeken? Zijn hand die de runcing vasthield beefde lichtjes.

Hij dreigde zichzelf te verliezen. Ze zijn levensgevaarlijk op zulke momenten. Mata gelap. *(onvoorspelbaar)* Hati hati. Oppassen!

BRAM: *(angst laten zien)* Ja, ik was ook takot. Echt bang.

(dreigend rond draaien om Bram) Ik zag die Jap weer voor me: zijn samoerai zwaard hield hij met links bij de schede vast.

(intimiderend drentelen) Met zijn rechterhand hield hij dreigend het zwaard bij het handvat vast. Hij blafte me toe dat ik nergens voor deugde. Als ik omgebracht zou worden, kon iemand anders mijn rantsoen eten.

Hij haatte Blanda's. Tenminste ik kon dat afleiden op de manier hoe hij keek, aan de intonatie van zijn brullende bevelende stem.

(hij kon elk ogenblik de genadeklap uitdelen) Een tolk brulde me toe dat ik bij de waterput in de brandende zon 24 uur moest blijven staan. Anders zou hij mijn schrijfhand *Potong* *(afhakken)*.

(Bram heeft een HERBELEVING)

EDMUND: *(schenkt een glas met jenever in. Reikt Bram het glas aan met sterke drank erin)* Hier Bram, neem een flinke slok. Je kan het gebruiken. Jasses... en dat alles In naam van ZEN en de minikeizer. Om te kotsen...

BRAM: *Ad fundum Edmund. (hij sloeg de dubbele borrel in een keer achterover. Een geluid steeg op uit zijn keel. Met zijn linker hand veegde hij zijn lippen af. Hij keek strak voor zich uit)*

EDMUND: *(koelbloedig angst parkerend)* Beste Bram, we moeten verder. Die kontols *(klootzakken)* zijn weg. Het leven op de raffinaderij gaat door.

Over 3 uur komen de glatics, de rijstvogels, weer terug om de nacht door te brengen in de slingerplanten bij de pasoeroean en bij mijn huis. Morgen komt een jurist van de Handels Vereniging Amsterdam hier. Hij logeert in *Situbondo in Hotel Trètes*.

(kijkt naar Bram...en twijfelt...)

Kan jij je dat herinneren? Hij geeft adviezen over hoe de overdracht van de raffinaderij aan de nieuwe regering moet gebeuren. Hij trekt er een hele dag voor uit. Daarna gaat hij naar *Djatiroto*.

BRAM: Edmund, ik herinner me zoiets. Op dit moment staat mijn hoofd er niet naar. Maar ik moet wel. Kan Peter Appel er bij zijn. En vergeet aub niet je vader erbij te vragen. Hij weet hoe de machines erbij staan. Lieve hemel, wat een toestand!! Ik vraag me af of Ernst Claassen een inventarisatie van de voorraden heeft kunnen maken?

EDMUND: *(nog steeds koelbloedig)* Ernst Claassen kennende heeft hij het wel voor elkaar. Tenminste daar reken ik op. Ik zal mijn ouwe heer vragen erbij te zijn. Ik weet wel dat hij vannacht met De Jong, onze planter, van plan is te gaan jagen op tjelengs *(wilde varkens)* in een van de suikerrietvelden bij *Klampok Wetan*. De opzichters klagen steen en been over de tjelengs. Wij moeten snel tjelengs afschieten. Zo kan het niet langer. Terlalu Banyak *(echt teveel)*

Bij Bondowoso klaagt men ook over een overschot aan tjelengs. Wordt tijd om een groot *saté babi** feestje binnenkort te organiseren. Zal ik jouw collega's hierover benaderen. Ik heb een heel oud recept van mijn overgrootmoeder.

Een grote *kumpulan* met *gamelan* bij de remise. Plek zat.

De vorige is al weer 3 jaar geleden geweest, Bram, ga je akkoord wanneer ik dat aankondig?

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407

TONEEL
UITGEVERIJ **INK**

“Samenspelen” is ons motto